

oranjewoud Festival

Persbijlage editie 2019

Een cello op rolschaatsen

VERFRISSENDE CONCERTEN OP
ORANJEWOUDE FESTIVAL

Oranjewoud Festival betekent klassieke klanken in de buitenlucht, met het spectaculairste optreden in Thialf, waar een cellist op rolschaatsen voorbij zeilt.

Oranjewoud Festival 2019

Klassiek

Oranjewoud en
Heerenveen, 29/5
t/m 2/6.

Het Duitse orkest Stegreif krijgt het publiek aan het swingen op Brahms.

Uit een tipi komt het geluid van stemmende snaren. Daar verschijnen ze, vijf jeugdige Vlamingen die samen het St. George Quintet vormen. Dwars door het droge gras lopen ze naar een overdekt buitenpodium. Een merel kwettert, in de verte gilt een pauw. Dvorák's Tweede strijkkwintet, hoe idyllisch wil je het hebben?

Oranjewoud heet de Friese luthof, pal naast Heerenveen. Een hemelvaartswEEKEND lang klinkt er klassieke muziek in de buitenlucht, onder bomen, naast rododendron. Fijn geluid in prettige hoekjes, maar de ambitie van het Oranjewoud Festival reikt verder. De achtste editie, opnieuw geprogrammeerd door de Nederlandse pianist Yoram Ish-Hurwitz, speurt naar jong bloed, nieuwe stukken en frisse presentatievormen.

Zie ze in de steigers klauteren, de vijf slagwerkers van de Youth Percussion Pool. De stellage hangt vol speeltuig voor de première van Scaffold, gecomponeerd door de Amerikaanse Nederlander David Dramm. Tikkend, rofflend en meppend ontketenen de jongelui een ritmische orgie. Voor Cycle Games van Ned McGowan, nog zo'n vernederlandsste Amerikaan, hebben ze niet eens slagwerk nodig. Ze poken het publiek op met vocaal stuntwerk op de lettergrepen 'ta-ka-diem'.

Oranjewoud 2019, dat is ook de

wegsmeltjazz van mondharmonica-speler Hermine Deurloo; de multimediale pop van harpist Remy van Kesteren; het uitrollen van yogamatjes bij Simeon ten Holts immer hypnotiserende *Canto Ostinato*, dit keer uit de rieten van acht saxofoons. Of zomaar stuiten op de wereldvermaarde mezzosopraan Anne Sofie van Otter. De Zweedse antidia voelt zich niet te goed voor een informeel optreden in de bakwalm van een hamburgerkiosk. Met een pollepel op een koffiemok tikt ze het tempo van een eigentijdse song.

Comfortabel geschoeide babyboomers vormen op de wandelpaden van Oranjewoud de meerderheid. Jonge gezinnen stoeien erdoorheen, al dan niet op weg naar muzikaal vertier in de Kinderproeftuin.

Voor het spectaculairste optreden zet iedereen koers naar Heerenveen, naar het ijsstadion Thialf. De festivalgangers worden losgelaten op de ijsvrij gemaakte middenvloer. Stoelen zijn er niet, geen orkest te bekennen, terwijl toch de *Derde symfonie* van Johannes Brahms is beloofd.

In het schemerduister zit alleen een elektrische gitarist te spelen. Hij tokkelt twee trage akkoorden, majeur en mineur, minutenlang. Er sluipst een violist binnen, een cellist duikt op, en tegen de tijd dat pakweg dertig muzikanten staan te neurien, krijgt hun gezang de muzikale contouren van Brahms.

#freebrahms heet de voorstelling, afgeleverd door de Duitse club Stegreif. Het zijn twintigers die orkestmuziek voor millennials willen ontsluiten. Die lopen er in Thialf weinig rond, maar zet Stegreif op een popfestival en het slotgehoel zal niet zachter zijn. Als een zwerm spreeuwen fladderen de muzikanten rond. Komisch hoogtepunt is de cellist die op rolschaatsen voorbij zeilt.

Authentieke Brahmsmaten worden afgewisseld met jazz, latin en improvisatie. In de improvisaties kan worden gesnoeid: te veel van hetzelfde. Maar als trompet en trombone hun spetterende battle hebben uitgevochten, als stramme lijven hebben geswind op salsa, als Stegreif na ruim een uur afrondt met zachte koorzang – dan zit de weemoed van *good old* Johannes róch onder ie huid

Guido van Oorschot

VIJF KEER KEER KLASSIEK IN DE OPEN LUCHT

Het klassieke buitenseizoen breekt aan. V tipt vier festivals en een Friese operaklassieker.

Anywhere The Wind Blows

Het Nederlands Blazers Ensemble zet een nieuw festival op poten in en om het Scheveningse Zuiderstrandtheater. De muziek komt uit alle windstreken, vooral de Arabische en Turkse Mediterraanée. 8 t/m 10/6.

Opera op de Parade

De binnenstad van Den Bosch is drie dagen het domein van operafans. De openingsavond draait rond *Fantasio*, een herontdekte komische opera van Jacques Offenbach. Ook zijn er workshops en een meezingfestijn. 25 t/m 27/6.

Wonderfeel

Muziek en yoga, poëzie en film, alles komt samen op landgoed Schaep en Burgh in 's-Graveland. Wonderfeel heet Neder-

lands rijkst gesorteerde klassieke buitenfestival, met muziek van de Barok tot nu. 19 t/m 21/7.

Klaterklanken

Het festival Klaterklanken daalt neer op de buitenplaats Elswout, aan de Noordzeekust bij Overveen. Brede programmering, van dauwtrappen met blokfluitist Erik Bosgraaf tot een workshop wortelklari-

net bouwen. 20 en 21/7.

Opera Spanga

Graaf een gat in het Friese weiland en je hebt een orkestbak. Zet er een tent omheen en voer een opera op. Voor de 30ste keer gebeurt het in Spanga, met dit jaar de Italiaanse tranentrekkers *Il tabarro* en *Pagliacci*. 25/7 t/m 10/8.

Het Duitse Stegreif Orchester repeteert in het veld.

Foto MajankaFotografie

Zelfs de vogels zingen mee op Oranjewoud

Klassiek

Oranjewoud Festival.

Gezien: 31/5, Parkgebied Oranjewoud. Inl: oranjewoudfestival.nl

In de rij staan voor muntjes en toiletten in verrijdbare wagens, en daarna in een tent luisteren naar livemuziek versterkt door grote boxen. Op een popfestival, ja natuurlijk, maar voor klassieke muziek blijft het toch even wennen. Een grootheid als Anne Sofie von Otter zie je meestal in een concertzaal, niet bij stralend zonlicht in de Friese bossen bij Oranjewoud. Daar werd de afgelopen vijf dagen het gelijknamige klassieke muziekfestival gehouden. Von Otter was misschien nog wel het meest 'klassieke' programmaonderdeel. Na haar opmerking dat ze deze 'windy' setting niet helemaal had zien aankomen, zong ze alsof er altijd tientallen vogels met haar meezingen. Ze bood de afgeladen 'zaal' samen met het Amerikaanse Brooklyn Rider strijkkwartet een avond die aan alle verwachtingen voldeed, met liederen van Caroline Shaw, John Adams, Elvis Costello en Kate Bush.

Minder klassiek, maar erg vermakelijk was het spel van de Noorse pianist Mathias Halvorsen eerder die dag. Met zijn 'Well Prepared Piano' zaagt hij knap aan de stoelpoten van de eeuwige vraag 'mag je Bach spelen op een moderne concertvleugel?' Als een scheikundeleraar die

proefjes toont aan een klas, mengde hij zijn flesje Bach met satéprikkers, afplak-tape, elastiekjes, kwasten en zelfs vibrators. Nadat een eerste toeschouwer ongeneerd een foto kwam maken van de vleugel, met tientallen op de snaren op en neer dansende pingpongballen, was het hek van de dam. Nog terwijl Halvorsen geconcentreerd de laatste delen van zijn selectie uit *Das wohltemperierte Klavier* speelde, dromde zijn publiek al bij bosjes naar voren om goed in de vleugel te kunnen kijken.

Pas toen de schemering viel, toonde harpist Remy van Kesteren hoe goed klassiek in de buitenlucht van een festival kan passen. Met stukken van zijn jongste album *Shadows*, zijn Robot Orchestra (bestaande uit huis-tuin-en-keukenartikelen zo vermaakt en geprogrammeerd om geluid te maken) en een lichtshow van kunstenaar Jurjen Alkema op de achterliggende bosrand, trok hij het publiek in enkele tellen moeiteloos mee zijn muzikale 'droomwereld' in, om ze een uur later pas af te zetten in het met sterren bezaaide duister.

Rahul Gandolahage

ORANJEWOUD FESTIVAL

Stegreif speelt Brahms voor de vuist weg

Het Stegreif Orchester breekt met ondoordachte tradities en laat jazz, salsa en oosterse mystiek opbloeien uit de *Derde Symfonie*.

Door onze medewerker

Joost Galema

ERFURT. Rebellen willen de jonge musici van het Duitse Stegreif Orchester zichzelf niet noemen, maar anders zijn ze zeker. Want in niets doet dit oude stationsgebouw in Erfurt denken aan een concertzaal: hier en daar een paar verdwaalde stoelen, twee kleine podia - één tegen de achterwand, het andere in het midden - de bar is gewoon open, en het publiek, ja, dat weet het ook niet zo goed. De bezoekers dreunelen en loeren rond. Wat is een goede plek? Deze ruimte biedt hun geen aanknopingspunt.

Dan komen plotseling de musici in processie naar binnen. Ze houden elkaar vast en zingen de eerste klanken van Brahms' *Derde Symfonie*. Ze mengen zich onder de mensen, die uiteenwijken of met de optocht meelopen. Anderhalf uur lang beweegt de muziek zich door de ruimte, de ene keer in een slangachtig lint, soms als eilanden verspreid door de ruimte en dan weer zijn we een samengeklonterde massa. De musici lopen en dansen. En de oude Brahms zou zich verbazen over welke werelden achter zijn noten schuilgaan.

Uit „deze machtige boom” - zoals de vernieuwer Gustav Mahler zijn vakgenoot noemde - laat het Stegreif Orchester ogenschijnlijk vreemde takken groeien. En toch, het gregoriaans, de salsa, de jazz, de oosterse mystiek lijken organisch te ontspruiten aan deze symfonie uit de negentiende eeuw.

„We verdiepen ons grondig in de

dramaturgie van zo'n stuk en de werkwijze van de componist”, zegt hoornist en oprichter Juri de Marco. „Ik wil bijvoorbeeld weten of Brahms methoden gebruikt die we op een andere manier kunnen toepassen. Neem het beroemde 'Poco Allegretto' met die prachtige golvende melodie. We laten ons inspireren door alle variaties en de akkoordenwisselingen. Die kennen we ook in de jazz. We zien de muziek als een open ruimte, met allerlei deuren die je kunt openen.”

Uit het hart

Hun programma *FreeBrahms* vertolken de Stegreif-musici volgende week bij het Oranjewoud Festival in de ijshockeyhal van Thialf bij Heerenveen. Het woord 'Free' roept soms misverstanden op, beamen de musici. „We willen niet pretenderen dat Brahms bevrijd wordt in de concerten”, zegt violiste Nina Kazourian. „Onze stijl is een pleidooi voor een lossere aanpak van de muziek, het volgen van een impuls, het slechten van de muren tussen orkest en publiek. Haal de lessenaars weg, speel uit het hoofd - of zoals de Engelsen nog treffender zeggen: uit het hart - en de energie stroomt onbelemmerd naar de luisteraar.” De naam van het orkest verwijst daarnaar: 'aus dem Stegreif' betekent 'voor de vuist weg'.

Ze zijn er niet op uit, benadrukt De Marco, om de normale orkestpraktijk te vernietigen. „Mijn idee voor Stegreif ontstond vier jaar geleden. We zaten op een onhandig klein podium. Met een trompettist moest ik een lange passage spelen, maar we konden elkaar niet zien. Zullen we het

staand doen? opperde ik. De dirigent wees de suggestie meteen af, met als argument dat zoiets ongebruikelijk was. En dat bevreemde me. Ik heb niets tegen tradities, maar wel als ze in steen gebeiteld staan.”

Gedurende hun optreden ontstaat er een wonderlijke band met het publiek, de luisteraars worden deel van het muzikale organisme dat zich voor hun ogen en oren ontvouwt. „We zoeken het gouden midden tussen de geschreven noten en improvisatie”, zegt klarinettist Nikola Djurica. „Elk optreden verloopt anders. De afgelopen eeuw stond in het teken van de verschillende ledematen van de kunst: pop, jazz, klassiek, en alle andere afsplitsingen die je kunt verzinnen. Misschien wordt het nu tijd om uit te zoomen, om de muziek weer als één lichaam te zien.”

Oranjewoud Festival, 29/5 t/m 2/6 in Oranjewoud (Heerenveen). Met het Stegreif Orchester en ook optredens van mezzosopraan Anne Sofie von Otter, pianokwartet Salut Salon, harpisten Remy van Kesteren en Lavinia Meijer. [Inl: oranjewoudfestival.nl](http://Inl:oranjewoudfestival.nl)

275.000

De orkestmuzikanten Brahms in een van de vele optredens van het orkest - een van de vele optredens van het orkest.

FOTO ANDREAS BEETZ

Het Stegreif Orchester beweegt door de zaal tijdens optredens.

Joost Galema
in Wenen

Jonge musici geloven niet meer in genres

Zomerfestivals zijn proeflokalen van de klassieke muziek. In de natuur zoeken nieuwe generaties vertolkers een eigen, moderne benadering. Oranjewoud trapt komende week af.

Stilteconcert *Lunar* tijdens de vorige editie van het Oranjewoud Festival

Ze zijn al honderden jaren dood, dus vragen beantwoorden ze niet meer. Grote klassieke componisten als Mozart, Beethoven en Schubert lieten slechts een papieren spoor achter van inktzwarte, zwijgende ballen op dunne stokjes. De Weense Nationalbibliotheek herbergt tal van hun originele partituren.

Soms werpen de broze manuscripten licht op het karakter van hun makers. Mozarts vlekkeloze handschrift wekt de indruk dat het ingenieuze weefsel van stemmen – in dit geval een symfonie – zich al voltoid in zijn hoofd bevond en hij het alleen hoefde te noteren. Beethoven daarentegen klierde hanenpoten, kraste door, begon opnieuw en schold, in de kantlijn, op die 'ezel' van een kopiist.

Maar noten blijven dode 'letters', zolang ze niet tot klinken komen. Op welke manier breng je ze tot leven? Over die vraag buigen musici zich al jaren. Doorgaans proberen ze door veel onderzoek te achterhalen wat de bedoeling van de componist was. De meningsverschillen daarover doen denken aan theologische debatten: uitgesproken opvattingen over iets wat je nooit zeker kunt weten.

Onder de jonge generatie komt ook een nieuwe stroming op, een richting die zich de muziek toe-eigent. Zij geven geen 'getrouwe' uitvoering, maar gaan de dialoog aan met de bestaande noten. Wat zit erin? Wat verschuilt zich erachter? Waarom niet op een bepaald punt een andere muzikale afslag nemen? Wat gebeurt er wanneer je een stuk speelt op een instrument dat nog niet bestond gedurende het leven van de componist?

De sopraan Nora Fischer zong op haar album *Hush* aria's uit de zeventiende en achttiende eeuw, begeleid op elektrische gitaar door Marnix Dorrestein. Beiden stuurden de luisteraar op reis door een vreemde, maar betoverende tussenwereld. De aanpak gaf Monteverdi, Vivaldi en Purcell een nieuwe dimensie.

In de tijd van deze componisten was dit gebruik aan de orde van de dag. Er bestaat een Latijnse uitdrukking voor: *interpretatio, imitatio, aemulatio*, het vertalen, navoreren en overtreffen van een bewonderd voorbeeld. Wie werk van iemand anders

vertolkte, moest het bestaande verrijken. Zo schreef Bach zijn eigen bewerkingen van Vivaldi's vioolconcerten en het *Stabat Mater* van Pergolesi. Virtuoso Liszt bracht een eerbetoon aan Schubert met prachtige piano-versies van diens liederen. En de Nederlandse dirigent en componist Reinbert de Leeuw liet zich door dezelfde Schubert en Schumann inspireren tot zijn beste stuk *Im wunderschönen Monat Mai*. Het meesterwerk was vorig jaar weer eens te horen tijdens het zomerfestival Wonderfeet.

Klassieke buitenconcerten ontwikkelen zich de laatste jaren als broedplekken voor vernieuwing. Aanvankelijk betekende dat vooral versmelting met andere kunstvormen, maar bleef de muziek min of meer onaangetaast. Maar nu is ook dit ontzag niet langer heilig. Het beeld dringt zich naar voren in het programma van het eerste grote buitenfestival, komende week in het Friese Oranjewoud, nabij Heerenveen.

In het concert *FreeBrahms* laat het Duitse Stegreif Orchester daar horen en zien welke onvermoede klinken zich verschuilen in diens *Derde Symfonie*. Hiernaast zingt de Weense folkband The Erlkings Schubert-liederen die doen denken aan het werk van popsterren: *Sei mir gegrüßt* kan voor een Beatles-song doorgaan, en in *Die Forelle* duiken reggae-ritmes op.

'Het is niet onze bedoeling de prachtige vertolkingen van bariton Dietrich Fischer-Dieskau en pianist Gerald Moore overbodig maken,' zegt zanger en gitarist Bryan Brenner. 'Integendeel, we hopen met de bewerkingen jongeren ertoe te brengen om die klassiekers te ontdekken. Aan de andere kant willen we puristen tonen dat deze muziek diverse mogelijkheden in zich bergt. Mijn huis staat in de wijk waar Schubert twee eeuwen geleden woonde. Daar levend besef je dat hij een mens was, geen God. Dus er is geen reden om zijn noten, zoals vaak gebeurt, heilig te verklaren. Dat deed hij zelf ook niet.'

Brenner kreeg als bariton een klassieke opleiding in geboorteland Amerika, in Schotland en Wenen, de stad die van jodelen nog een kunst weet te maken. Veel *Wieners* neigen naar snobisme, erkent Brenner, maar nergens

Vernieuwende optredens in Oranjewoud

Volgens bandleider Duke Ellington bestaan er slechts twee soorten muziek: goede en slechte. Drie optredens op het Oranjewoud Festival (29 mei tot en met 2 juni) die zich van genres niets aantrekken:

- > **SALUT SALON**, vier Duitse vrouwen vormen een pianokwartet dat cabaret en klassieke muziek mengt (29 mei).
- > **Klassieke harpist REMY VAN KESTEREN** zocht zijn eigen weg met werk dat zich in alle genres en geen enkele thuis voelt (31 mei).
- > **Violist MATHIEU VAN BELLEN** en pianist **MATHIAS HALVORSEN** bewerkten Puccini's opera *La Bohème* voor viool en piano (1 juni)

ter wereld is de liefde voor klassieke muziek groter. 'Haydn, Mozart en Beethoven maken deel uit van het dagelijks bestaan, hun werken zijn als eten en drinken: iedereen kan erover meepraten. En ze staan open voor iets nieuws. We tellen verstokte Schubert-conservatieven onder onze aanhang.'

De inspiratie voor de Schubert-bewerkingen ontstond bij het bestuderen van het lied *Der König in Thule*. 'Ik ontdekte in de pianopartij een akoordschema dat me deed denken aan Bob Dylan-songs. Ik begon een en ander om te zetten voor gitaar. En het werkte. Alleen de tekst bleef wringen. Die bleef wat te deftig. En mijn moedertaal is bovendien Engels. Daarin kan ik mijn gevoelens beter uiten. Dus maakte ik hertalingen.'

Zo ontstond een brug tussen de moderne troubadours en de negentiende-eeuwse componist. Zoals de noten van Bach moeiteloos de weg naar het jazz-podium vonden, zo veranderde Schubert in pop. De zomerfestivals laten opnieuw één ontwikkeling zien: dat veel jonge klassieke musici niet meer geloven in genres. ●

Klassiek Openluchtfestivals

Fluiten met de vogels

Het **openluchtfestival** blijkt een ideaal laboratorium voor nieuwe presentatievormen van klassieke muziek. Na het succes van Oranjewoud en Wonderfeel volgden initiatieven in Overveen en Veenhuizen. **Bas van Putten**

Festival Wonderfeel in 's-Graveland. Zeven openluchtpodia, buiten gehoorbereik van elkaar verspreid over de 25 hectare van landgoed Schaep en Burgh, bieden 'een totaalbeleving van klassieke muziek voor een breed publiek van nu.' Men hapt massaal. Al op de eerste dag, een vrijdag, staat het weiland naast het landgoed bomvol auto's.

In de lange rij voor de ingang hoor ik van verre het Wonderfeel Festivalorkest met soliste Anastasia Kobekina Tsjajkovski's *Rococo variations* spelen. Haar bespreken hoeft niet meer, dat heeft Wonderfeel al gedaan. 'Schwung, charisma, passie, ongekenste perfectie... de jonge Russische celliste Anastasia Kobekina heeft het allemaal.' Zo moet dat: grote blijde woorden. Hier de appetizer voor de *Soirée érotique*, een muziek-spektakel dat ik om gezondheidsredenen oversla: 'Teder voorspel, badende nimfen, melodieuze oh's en ah's, Debussy *qui fait l'amour*, klinkende kussen, een sensuele Sjostakovitsj, *porno medievale dall'Italia*, skin-orgasms, een Russisch nummertje, klamme handen, vijftig tinten rode oortjes, vurige dansen, welluidende hoogtepunten en de nacht die zich voor je uitstrekt...'

Zo breng je klassieke muziek in 2019. Laagdrempelig, verleidelijk en een tikje stout in nieuwe baanbrekende formats. Orkesten en concertzalen doen het in crisistijd net zo, in de hoop naast hun vergrijzende publiek het jonge volk aan zich te binden. Maar de buitenfestivaldirecties hebben letterlijk en figuurlijk veel meer ruimte. Letterlijk, omdat hun totaalbeleving in lommerrijke dorpen en buitenplaatsen neerstrijkt. Figuurlijk, omdat ze ongehinderd door opgelegde presentatieregimes het wiel opnieuw kunnen uitvinden. Naast alle reguliere kamer-musiekfestivals die 's zomers op conventionele locaties het gat tussen seizoenen vullen, is het openluchtfestival een ideaal laboratorium voor nieuwe presentatievormen.

Op het prachtige, uitgestrekte festivalterrein verken ik het Wonderfeel-aanbod via stille zandpaden van de ene tent naar de andere. Ik hoor muziek van alle tijden, ingebed in een diversiteitsstrategie van Bach tot bijna-pop en experimenteel, in ruim gegaard voor een publiek van acht tot tachtig. Recitals, soloprogramma's, best veel cross-over van gezelschappen als Caravan,

het bijdehand tussen jazz, pop, klassiek en oosters navigerende 'postbandje' van pianist Julian Schneemann; een Chopin-concert in zakformaat met Hannes Minnaar en het Dudok Kwartet. In het Weeshuis van de Hits, de bühne voor de kaskrakers, zie ik het Nieuw Amsterdams Klarinet Kwartet de sterren van de hemel spelen in een New York-programma met Gershwin, het Largo uit de *Nieuwe Wereld*-symfonie van Dvofak en nog meer Gershwin. De pikant laagdrempelige presentatie van de spelers onderstreept wat jonge muzikanten tegenwoordig moeten doen om in de markt te komen en te blijven. Hun cultuur is sociologisch ongekend op drift geraakt. Subsidënten eisen dat ze buiten hun reservaten nieuw publiek opzoeken. Omgevingsbewustzijn wordt een beoordelingscriterium. Voor de jonge generatie musici komen deze nieuwe podia dan ook als geroepen. Ze zijn goed bewapend, want ze kunnen en ze willen alles. Als de wederopbouw van het geteisterde muziekleven enige kans van slagen heeft, dan hier.

Op het White Label-veld – podium voor 'onderzoek naar de rekbaarheid van het begrip klassieke muziek' – een gitaarrecital van Gyan Riley. Zoon van legende Terry, de baardige *west coast*-componist van het cultische minimal-stuk *In C*. Dol op oude hippies en hun kinderen; voor elke verkochte plaat doneert Gyan een boom. Ik hoor zijn candlelightgetokkel postmodern geleidelijk complexer worden. Mild weeft hij zijn holistische spectrum van minimal en jazz, echo's van India, barokke solosuite en een tikje Middeleeuwen. Hij is geen wereldwonder maar goed genoeg voor slaperige zomermiddagen op Schaep en Burgh. Hij slaat een stilte in het geroezemoes. In de brandende namiddag strand ik op Het Veld, het grote grasveld met het grootste podium. Onder het tentdak van het paviljoen de zangeressen Judith van Wanroij en Barbara Kozelj met hun begeleider Thomas Beijer in een programma – titel: *Operahits!* – met aria's en duetten van Dvořák, Mozart en Monteverdi. Het is volle bak in een cultuursector die al jaren wordt geteisterd door publieksskrimp en bezuinigingen. Een trend die Wonderfeel niet keert is de vergrijzing. Op houten banken, klapzittes en vloerkleedjes een publiek dat je moeilijk jong kunt noemen. De tatoedichtheden zijn laag,

Wonderfeel-podium Weeshuis van de Hits. 's-Graveland, 21 juli

de linnen tassen vaker van het Rijks dan van de Lidl. Zelfs een enkele broekrok waagt het hier op te duiken.

Er is iets merkwaardigs aan de hand met Wonderfeel. Het Lowlands van de klassieke muziek heeft een volstrekt conventioneel Concertgebouwpubliek, beschaafd en van zekere leeftijd. Alsof de politie een volle zaal met veertig touringcars van de Van Baerlestraat naar Schaep en Burgh verplaatste. Toch is een deel echt nieuw. Het toont zich onbekend met het gebod tussen de delen van een compositie niet te klappen. Na het eerste deel van Mendelssohns *Octet* door het ensemble ROctet barst het in boers applaus uit.

Vooruit, dit willen mensen. Zomerse buitenlucht, de benen strekken, goed eten en drinken.

De achtste editie van het Oranjewoud Festival onder artistieke leiding van de Nederlandse pianist Yoram Ish-Hurwitz trok tussen 29 mei en 2 juni 16.000 bezoekers. Op het vijfde Wonderfeel-festival kwamen 9.200 bezoekers af, vier volle Grote Zalen. Dat succes werkt besmettelijk. In het Drentse Veenhuizen programmeert Jan van den Bossche, onder meer oud-directeur van het Utrechtse Festival Oude Muziek, eind augustus voor de tweede keer het Veenhuizen Festival, met muziek en verhalen voor en over het monumentale Drentse gevangenisdorp. In

Zo breng je klassieke muziek in 2019. Laagdrempelig, verleidelijk, in nieuwe formats

Pynarello op Festival Veenhuizen in 2018. Dit jaar treden ze weer op

Noord-Holland programmeert Bruno Truyens sinds 2017 het festival Klaterklanken, dat op landgoed Elswout in Overveen de verbinding zoekt 'tussen natuur, klassiek en cultureel erfgoed.' De Concertwandelingen op Elswout zijn een muzische blind date met miniconcertjes die de deelnemers onderweg op onverwachte plekken overvallen. Fluitist Erik Bosgraaf gaat er tijdens een matineus Dauwtrapconcert in dialoog met de vogels.

Je kunt dat allemaal wat overdreven vinden, de zoektocht naar nieuwe belevingsmogelijkheden en het succes van dit cultuuroerisme-nieuwe-stijl zegt als symptoom van onvrede toch iets over de staat van het muziekbestel. Freuds *Unbehagen in der Kultur* laat zich breder trekken. Moet je jongeren, en ouderen zoals ik, verwijten dat ze de concertzaal mijden? Het is ook een gevangenis, waar instituties volharden in verstand eenrichtingsverkeer naar een gehoor dat zich alleen passief tot de muziek kan verhouden. Het sterft in lijdzaamheid en Brahms sterft mee.

Dat is hier anders. Ongehinderd door verwachtingspatronen en in volledige bewegingsvrijheid ondergaan niet-ingewijden Ligeti of een curieuze Brahms-parafraze van de omnivore jazzpianist Rembrandt Frerichs met de vanzelfsprekendheid van natuurverschijnselen. Wandelend door een romantisch land van ooit trekt bijna herkenbare muziek mijn ingeslapen concentratie naar zich toe. Ik val voor de ongedwongenheid van de formule, en na verloop van tijd bereid ik me met opzet niet meer voor op de concerten. Ik wil een Brahms naar wie ik niet heb kunnen toeleven en die me net als de allereerste keer tabula rasa vanuit het niets bespringt. De methode werkt als een *big reset* voor je perceptie van muziek. Het is een les voor de concertganger

die niet begreep waarom hij zich al jaren zo verveelde.

In zijn beginjaren als festivaldirecteur werd Yoram Ish-Hurwitz, concertpianist van beroep, zich gaandeweg bewust van wat hij kwalificeert als 'de onthechtheid van het publiek'. Ish-Hurwitz: 'In die tijd was er een vrij negatieve discussie over cultuur. Het was de tijd van de gedoogsteun door Wilders, van de enorme bezuinigingen. En ik beschouwde Wilders niet zozeer als het probleem als wel als symptoom van, blijkbaar, de enorme kloof die was ontstaan tussen cultuur en publiek. Zonder publiek is een cultuur niet levensvatbaar, het is de schakel die de cirkel rond maakt.' Daar moet je dan wel iets voor willen doen, vindt hij. 'Voor mij is het een soort oerdrift om klassieke muziek, wat dat ook moge zijn, levend en urgent te houden. Dat wil zeggen; ademend, bewegend, niet in een hoekje, maar juist voortdurend beïnvloed door van alles en nog wat, en zoals elk levend organisme voortdurend belaagd en geprikkeld. Dan moet je dus ook niet bang zijn om waarden overboord te gooien en nieuwe te creëren.'

Ish-Hurwitz liet Michael Gordons *Timber* voor zes slagwerkers met houten planken in een bos uitvoeren, haalde ensemble Erlkings naar Nederland voor een scabreuze bewerking van Schuberts *Die Schöne Müllerin* met een begeleiding van tuba, cello en slagwerk. Kan het, mag het? De vraag is het antwoord. 'Je kunt geen spirituele waarden verwachten als je ze niet cultiveert en ontwikkelt.' En misschien kon dat in Oranjewoud wel veel beter dan in het Concertgebouw. 'In Friesland hebben we op cultuurgebied geen infrastructuur. Dat is een nadeel maar ook een voordeel. We zitten niet aan stramien vast.'

Na een reeks min of meer normale Oranjewoud-concerten – fantastische Brahms met het Londense Busch Trio, de wereldberoemde Zweedse mezzosopraan Anne Sofie von Otter die met het Amerikaanse strijkkwartet Brooklyn Rider Philip Glass, Elvis Costello en Kate Bush zingt – loop ik sporthal Thialf binnen voor het experimentele klapstuk van het festival, bij uitzondering overdekt: #freebrahms van het Berlijnse Stegreif Orchester. In het verduisterde ijs-hockeystadion deconstrueert dit uit het hoofd spelende gezelschap met postmodern gescht Brahms' *Derde symfonie* in een mengvorm van concert en performance. Fragmenten Brahms in een collage van ruimtelijk verspreide muziekflarden die onderweg naar nergens alle schijnvormen aannemen, van jazzrock en Weill tot latin en Darmstadt-modernisme, *à la recherche du Brahms perdu*. De orkestleden verplaatsen zich spelend, hummend en zingend in kleinere en grotere subformaties door de ruimte, gevolgd – of niet – door een vrij rondlopend publiek.

Een cellist op rolschaatsen trekt zijn instrument achter zich aan, dat met de punt luidkeels over de vloer krast. Hij steekt het als een krijger in de lucht, beklimt met rolschaatsen en al een lichtpaal. En dan is er opeens weer Brahms zoals hij was, onherkenbaar veranderd in de verre herinnering die een vergeten Brahms-geluk via een immense omweg uit de as laat herrijzen. #freebrahms is een amusante, stomvervelende en noodzakelijke rituele schoonmaak van het horen. Eindelijk weer eens een situatie waarin je niet meer weet waar je aan toe bent. Er moest iets gebeuren. Het gebeurt. ■

Festival Veenhuizen vindt op 30 en 31 augustus plaats in Veenhuizen, festivalveenhuizen.nl

Samen opgaan in Brahms

Backstage in de Alter Gutbahn-hof in Erfurt. Enkele tientallen muzikanten leggen hun instrumenten in de hoek, en verzamelen zich in een kring. Ze pakken elkaar vast, knuffelen stevig, spreken elkaar bemoedigend toe. Ze zitten in het Stegreif Orchester, een orkest met vooral jonge musici, uit Berlijn. Zojuist hebben ze *#freebrahms* uitgevoerd, hun buitengewoon eigenzinnige visie op de *Derde symfonie* van Johannes Brahms – inclusief anachronismen als jazz, klezmer, drums, elektrische gitaar.

Deze groepsknuffel is hun *check-out* – het concert werd voorafgegaan door een soortgelijke operatie, de *check-in*. Het is een ritueel, zeggen ze, een manier om energie en adrenaline te richten of juist, na afloop, los te laten. „Het gaat bij ons om ritme, om klank. Dit is een manier om één te worden”, zegt Helen Montag, fluitiste. Samen muziek maken is tenslotte een groepsproces, met een eigen dynamiek. Zeker als je het doet zoals Stegreif Orchester: zonder dirigent en zonder partituur voor de neus, met veel plek voor improvisatie, verspreid en bewegend door de ruimte.

DREADLOCKS EN KNOTJES

Erfurt is een rustig stadje in Duitse deelstaat Thüringen, tot voor enkele decennia nog deel van Oost-Duitsland. Charmante oude gebouwen staan pal naast streng ogende appartementenblokken die een verleden achter het IJzeren Gordijn verraden.

Op deze zondag ligt Erfurt er erg rustig bij. Druk is het wel bij het oude goederenstation, nu een culturele hotspot. Daar is een hippe foodcarmarkt – *Flammkuchen*, *Philly cheese steak*, *pulled kangüru*. Je moet je wel een weg banen door al die aanstekelijke voedseldampen eer je bij de oude stationshal bent: deze zondagavond het toneel voor *Brahms 3*, maar dan anders.

Geen stoelen, geen pluche, strakke pakken en slank afkledend zwart, maar informele kleding met okergeel en aubergine als steunkleuren. De musici zijn jong, gemiddeld ver onder de dertig. Dreadlocks en knotjes zijn geen uitzondering, bij de mannen.

Voor het concert begint, beklimt artistiek leider Juri de Marco een verhoging midden in de zaal. Hij legt uit hoe het zal gaan: dat de muzikanten door de ruimte zullen bewegen, en of de toeschouwers dan wel opzij willen gaan.

Dat is ons geraden, willen we niet de punt van een strijkstok in onze snufferd krijgen. Maar het begint met een scène die niemand onberoerd laat: de club die met de handen op elkaars schouder door de ruimte schrijdt. Ze zingen ijle, woordloze klanken, eerst monotoon, dan uitwaaiend in zijdezachte samenklanken.

Met dat prachtige, roerende tafereel eindigt het ook. Maar daartussenin speelt zich van alles af. Een klein platform met een drumstel en een batterij effectapparaten voor de gitarist wordt door de ruimte geduwd, eentje met een set pauken volgt. Strijkers en blazers erachteraan, in wisselende patronen. De meisjes zijn mooi, dun en ijl, als nimfen. Ze zoeken heel bewust oogcontact met het publiek, op het flirtende af.

OMRINGD DOOR MUZIKANTEN

Een iets ouder bezoekerspaar weet zich bijna geen raad, omringd door muzikanten. De celliste speelt haar solo, geïmproviseerd en wel, pal voor het paar, er zit nog geen decimeter tussen. Brahms komt zo wel heel dicht op de huid. Of is het wel Brahms?

Drums en gitaar noemden we al, een der klarinetten speelt op een gegeven moment in pure klezmerstijl, een trompettist laat zich in duet met de drummer gaan in wilde free jazz, op het laatst pakt de paukenist (hij komt uit Venezuela, blijkt later) een stel conga's en is pure salsa ons deel. Een dame uit het publiek wordt uitgenodigd om mee te dansen, een uitdaging die ze met gepaste wildheid aangaat.

Weer backstage. Ook hier zijn de jonge musici fysiek onder elkaar, knuffelig. Het ademt een warme sfeer, van neuzen die dezelfde kant op staan, energieën die samen opgaan. We zitten even met een paar muzikanten, artistiek leider en oprichter Juri de Marco, ook hoornist, komt er even later bij. Knotje, baardje en losjes zittende kleren. Je ziet hem en zijn mensen ook zo voor je op neo-hippiefestival Psy-Fi in Leeuwarden – ze schrijven de naam van het festival dankbaar op.

Dit orkest is de visie van Juri de Marco, zoals die vier jaar geleden tot hem kwam, en die hij gestalte gaf met mensen die hij her en der ontmoette – zelfs straatmuzikanten. Een orkest van gelijkgestemden, om de klassieken nu eens anders aan te pakken: met de oertekst niet als in steen geschreven, niet als een traditie die is gestold met de dood van de componist, maar als een

levend werk, dat je kunt buigen naar eigen inzicht.

Is dit dan een rebellenclub, een orkest dat ageert tegen die versteende traditie? De Marco schudt heftig het hoofd. „Als het je impuls is om de klassieke stukken uit te voeren zoals het altijd al gebeurt, als daar je hart ligt, prima. Daar hebben wij niks op tegen. Maar als je het doet omdat je denkt dat het zo hoort, dan wordt het anders. Onze impuls is juist om het anders te doen. Ik speel graag staand, maar toen ik dat voorstelde in het orkest waarin ik toen speelde, kreeg ik te horen: dat doe je niet, normaal gesproken. Geen reden om dat niet te doen, in mijn ogen. Ik maak niet het onderscheid met conventionele orkesten, maar tussen mensen die luisteren naar hun impulsen en mensen die de gefixeerde regels volgen, omdat die er nu eenmaal zijn. Het gaat ons erom nieuwe verbanden te leggen.”

De band met het publiek is er zo een. Bij een traditioneel symfonie-orkest is de afstand met het publiek groot. Hier staan de musici bijna op je tenen. „We lopen tussen het publiek door, we zien heel direct hun reacties”, zegt fluitiste Helena. Nikola Djurica, klarinettist: „Zo wordt het publiek eigenlijk deel van het resultaat, hun energie stuurt de boel ook mee. Het kan dan ook avond aan avond verschillen.”

Dat komt ook door het flinke aandeel van improvisatie. Die cellosolo kan twee minuten duren, maar ook rustig tien. Improvisatie lijkt tegengesteld aan de huidige klassieke praktijk, maar laten we wel wezen: er was een tijd dat dat niet zo was. Cadensen dienden geïmproviseerd te worden, punt uit.

CHOREOGRAFIE EN LICHT

Deze jonge musici, een stuk of dertig, hebben allemaal een gedegen klassieke achtergrond. Maar zoals dat gaat in deze tijd: ze doen er verschillende activiteiten en projecten naast, binnen en buiten klassiek, en zodoende is improvisatie hen ook niet altijd vreemd. „Het gaat erom”, zegt fluitiste Helena, „dat je met zijn allen een gemeenschappelijke taal vindt. Dan doen etiketten als jazz, klassiek en wat al niet, er niet toe.”

Choreografie en licht spelen net zo goed een rol in de voorstelling. Repetities beginnen doorgaans niet met uitpakken en opvoeten van de instrumenten, maar met *warm-ups* onder leiding van de choreografe. „Het gebeurt allemaal erg intuïtief, ook in samenspraak met ons.” Maar de choreografie mag ook weer niet in de weg staan van de muziek, zeggen ze. Het versterkt elkaar op een onverwachte manier, is de ervaring van de toeschouwer.

De ingrepen van Stegreif mogen soms radicaal lijken, ze houden wel degelijk verband met de partituur. Alsof Brahms ze eigenlijk al gesuggereerd heeft. Thema's of begeleidende motiefjes kunnen terugkeren

in improvisaties. De maten die Brahms ontleende aan een oude Centraal-Europese volksmuziekmelodie, krijgen een Balkan-groove mee waarop klarinettist Nikolaj, uit Servië tenslotte, zijn beste beentje voorzet.

Artistiek leider Juri: „We hebben de hele score, plus de mogelijkheden die enkele componerende orkestleden in het stuk zien, op een drive waar het hele orkest bij kan. Daar gaan we dan mee aan de slag. Als je goed naar die symfonie kijkt, zijn er zo veel deuren die je kunt openen. We moeten kiezen welke. Drie, en niet dertig.”

Het gaat ook niet om die fusie van verschillende stijlen, het gaat niet om cross-over. Juri: „We moeten uitzoomen, het is allemaal muziek. Als het bij elkaar past, waarom niet?”

IN DE BOMEN

Het orkest besteedt zijn tijd in Oranjewoud en omstreken goed. Ditzelfde *#freebrahms* wordt uitgevoerd in de ijshockeyhal van het Thialfstadion in Heerenveen, waar ooit Johnny Cash optrad. Maar daarnaast doet men, 'orkest in residence' op het Oranjewoud Festival tenslotte, nog een paar speciale projecten. Op de Nacht van het Park neemt het ensemble met hulp van een deskundig klimteam plaats in de takken van verschillende bomen, om daar, met een maathoudende *click track* op de oren, de moderne 'communale' klassieker *In C* van Terry Riley uit te voeren.

„Die prachtige omgeving van Oranjewoud vraagt om muziek, op verschillende plekken”, zegt De Marco, „dus waarom niet in zo'n boom? Ik was diep onder de indruk van die prachtige grote boom, toen we daar laatst waren.”

Nog een speciaal optreden: een heus zonsopgangconcert. „Een ceremonie”, zegt hij, „dat heb je in Berlijn ook veel, dat mensen bij elkaar komen en rauwe cacao drinken om de dag te beginnen. Rauwe cacao is beter dan koffie, je krijgt er een langduriger energie-boost van. En dan spelen we het eerste deel van het *Violconcert* van Sibelius, met Rosanne Philippens. Het einde van dat stuk voelt als een zonsopgangmoment voor me, dus dat laten we op dat tijdstip volgen door een danssessie van twintig minuten.” En dan is er ontbijt, in de natuur.

Even terug naar Johannes Brahms en die titel, *#freebrahms*, na eerdere bevrijdingspogingen: *#freebeethoven* en *#freeschubert*. Waarvan moeten zulke eerbiedwaardige, oude en vooral dode componisten eigenlijk bevrijd worden? Juri de Marco: „Van de statische traditie. Dat betekent niet dat we de vrijheid nemen om er maar mee te doen wat we willen. We willen de componist in de ogen kijken, het werk begrijpen, analyseren, we willen weten hoe hij tot zijn beslissingen kwam. Dat is het uitgangspunt voor onze bewerkingen.”

Festival

Festival Oranjewoud speelt zich af van woensdag 29 mei tot en met zondag 2 juni in Oranjewoud en omgeving. Het festival heeft klassieke muziek als uitgangspunt, maar laat zich niet zo maar begrenzen. Naast Stegreif Orchester spelen en zingen er onder anderen Anne-Sofie von Otter, Ralph van Raat, Remy van Kesteren, Cello Octet Amsterdam, Dudok Quartet en Fuse.

Zie: oranjewoudfestival.nl

**Zonder
dirigent en
zonder
partituur, met
veel plek voor
improvisatie**
Stegreif Orchester
uit Berlijn speelt op
het Oranjewoud
Festival de *Derde
symfonie* van Jo-
hannes Brahms,
maar dan volstrekt
anders.

Jacob Haagsma

**De
klassieken als
een levend
werk dat je
kunt buigen
naar eigen
inzicht**

Het Stegreif Orchester in de
Alter Gutbahnhof in Erfurt.
FOTO ANDREAS BEETZ

In het Stegreif Orchester zitten vooral jonge musici uit Berlijn. Links artistiek leider en hoornist Juri de Marco.

FOTO IKEN KEUNE

Brahms, volstrekt anders

Stegreif Orchester uit Berlijn op Oranjewoud Festival

Met Midge Ure staat er een brok Britse popgeschiedenis op het Hello Festival in Emmen. De Schot werd met Ultravox wereldberoemd dankzij *Vienna*. „De labels hadden toen nog genoeg geld.”

Seriemoordenaars zijn helemaal terug in de film en op tv. Zo speelt **Damon Herriman** Charles Manson in Tarantino's *Once upon a time in Hollywood*.

Op het postume *Stay around* zijn nog niet eerder gepubliceerde songs van **J.J. Cale** (1938-2013) verzameld. Net zo goed zijn als zijn andere werk.

GEWIKT & GEWOGEN

Anne Sofie von Otter: alsof het vanzelf gaat

Gebeurtenis: *So many things* - Anne Sofie

von Otter, Brooklyn Rider **Gezien:** 31/5

Oranjewoudfestival **Publiek:** uitverkocht

★★★★★

De topact van deze editie van het Oranjewoudfestival was vast voor velen het optreden van Anne Sofie von Otter, een gevierde mezzosopraan die haar sporen op de grote internationale operapodia ruimschoots heeft verdiend in opera's van onder meer Händel, Mozart en Gluck. Daarnaast is deze Zweedse zangeres niet vies van uitstapjes. Zoals

gisteren, uitstapjes naar *So many things*, het motto van de avond.

Bijgestaan door de vier strijkers tellende formatie Brooklyn Rider sneed ze hedendaags klassiek aan en pop. Componisten uit het minimal music hoek, zoals grootheden Philip Glass en John Adams, stonden naast namen uit de popscene. Artistiek festivaldirecteur Yoram Ish-Hurwitz werd op zijn wenken bediend. Het bewijs voor zijn bewering in zijn openingswoord, „muziek is niet in vakjes in te delen”, werd aansluitend geleverd.

Von Otter zette niet haar operastem op. Ze koos voor een kleiner, wendbaarder geluid, waarmee ze teksten kon kleuren en nuances kon aanbrengen, iets wat haar uitstekend lukte bij de ragfijne begeleiding. Na een instrumentale compositie van een van de Brooklyn-leden, gebaseerd op oude muziek, kwam ze met een hedendaags nummer op middeleeuwse teksten, gevolgd door een cabaretseke song waarin even een hond goed getimed meeblafte. Von Otter liet zich geen moment uit het veld slaan. „*Thank you dog.*” De viervoeter moest maar mee op tournee.

Wie nog niet wist dat singer-songwriter Rufus Wainwright ‘van de opera’ was, kon kennismaken met een aria uit zijn opera *Prima Donna: Les feux d'artifice*, vocaal impressionisme tegen een achtergrond van kabbelende strijkers. Ze zong alsof het vanzelf ging, ontspannen, ongekunsteld en met een klare dictie. In *Cover me* en *Hunter* van Björk was Von Otter de dromerigheid zelve. Ook nummers van Glass en *Speak darkly, My angel*, dat Elvis Costello voor haar componeerde, pakten voortreffelijk uit.

RUDOLF NAMMENSMA

Een festival met zon, met klassiek, maar zonder vakjes

De festivalsfeer op het Oranjewoud Festival is optimaal. Dankzij zon, een festivalterrein met belachelijk veel groen en een avontuurlijke kijk op klassieke muziek.

TEKST JACOB HAAGSMA

Kijk, zegt Mathias Halvorsen, pianist uit Noorwegen. Hij wijst op het binnenwerk van de vleugel, ergens in de nok van Landgoed Oranjewoud. Een veld van strak gespannen snaren. Wat gebeurt er als je daar van alles oplegt – keukenspullen, Pritt-plakkussentjes, papieren servetjes, glazen, vibratortjes? Hoe klinkt dat dan?

Een dag eerder heeft hij *The Well-prepared Piano* gespeeld, een selectie uit de 48 delen van *Das wohltemperierte Klavier*, van de oude Johann Sebastian Bach. Op een aldus geprepareerde vleugel. En in deze workshop laat hij zien hoe dat in zijn werk gaat, dat prepareren – een methode beroemd gemaakt door de twintigste-eeuwse componist en ideeënman John Cage.

We mogen zelf het een en ander op de snaren leggen, en dan speelt Halvorsen een mopje Bach. De noten klinken vreemd, verdraaid, zingend op een surrealistische manier. Er doemt zelfs een ritme op, als houdt zich een funky drummer onder het instrument verscholen. „Het

zit allemaal in het stuk”, zegt Halvorsen, „in Bach. Op deze manier licht je bepaalde aspecten van het stuk uit.”

Ik vraag hem wat de oude Bach zelf van deze aanpak had gevonden. „De instrumenten in zijn tijd waren veel rumoeriger dan die van nu”, zegt hij, „met veel meer onbedoelde bijgeluiden. Ik zeg niet dat mijn manier van spelen dichter bij die van destijds komt, maar de huidige, heel serene uitvoeringspraktijk zou Bach vreemd geweest zijn.”

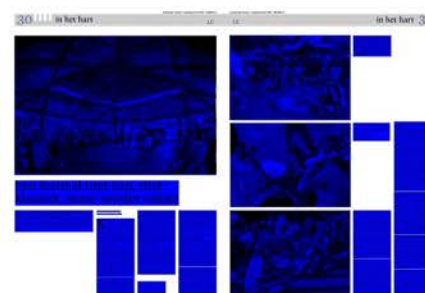
Zo’n workshop, vol verhelderende ideeën en nog reuze speeltjes ook: het is zo maar even een cadeautje op het Oranjewoud Festival. Workshop en festival: ze laten allebei zien en horen dat klassieke muziek geen statische toestand hoeft te zijn. Denken in vakjes, het is artistiek directeur Yoram Ish-Hurwitz, zelf uitvoerend muzikant, een gruwel.

Vandaar ook dit Oranjewoud Festival, bijna letterlijk in zijn voortuin: een feest dat zich rustig naast andere festivals in Friesland mag plaatsen bij personeel en vrijwilligers zie ik gezichten langstrekken die ik ook ken van het hippe Leeuwarder festival Welcome To The Village. En de Proeftuin, het hart van het uitgestrekte festivalterrein, is net zo sfeervol. Leuk aangekleed, bier, wijn, hotdogs, andere hapjes.

En gratis voorproefjes, kleine uitsneden van betaalde concerten elders op het terrein. Zo zien we zomaar harpiste Lavinia Meijer vooruitlopen op haar plek als ‘headliner’, om middernacht op deze derde festivaldag, en het gezelschap Erklings: liederen van Schubert vertaald naar het Engels, en naar een instrumentarium met tuba, gitaar en drums.

Eh, drums? Die Amerikaanse, twintigste-eeuwse uitvinding, samengesteld uit Amerikaanse trommels? Bij klassiek? Ja hoor, en nu ja, klassiek, wat zeiden we nou net over vakjes? Het is heus niet het enige drumstel op dit festival. In het Rabobank Paviljoen achter de theeschenkerij, een opengewerkte, vierkante variant op de aloude spiegel tent, treffen we drummer Joost Lijbaart en vakbroeder op de piano Wolfert

Brederode. Jazzmusici zijn ze, van huis uit, maar nooit te beroerd om even over te steken naar andere ‘vakjes’. Daarbij komt de ondersteuning van strijkkwartet Matangi goed van pas. Het gezelschap speelt *Ruins & Remains*, een ambitieuze suite waarin componist Brederode de dualiteit van de mens probeert te vangen: zijn destructieve neigingen en zijn veerkracht. Lijbaart aait voorzichtig de exotischer vormen van zijn slagwerk of bonkt streng op zijn trommels. De strijkers leggen daar strelende of juist dissonante lagen overheen en Brederode jaagt zijn eigen noten trefzeker door dit fijnzinnige weefsel.

Hij geeft ook stilte een rol, een heel spannende en dramatische zelfs. Ik zie hoe Lijbaart zijn handen stil houdt, hoe de strijdstokken afwachtend omhoog wijzen (Brederode gaat grotendeels schuil achter een paal) – en hoe het publiek vol blijde spanning de volgende noot afwacht. Echt stil is het natuurlijk nooit, maar is er een mooiere manier om die stilte te laten verstoren dan door jubbelend zingende vogels of, als het wat later wordt, bronsig kwakende kikkers? Dat is nou juist het mooie van muziek in de open lucht, op zo'n prachtplak tussen het groen. De stervende sfeer van de concertzaal, dat kan altijd nog.

In het FB Oranjewoud Paviljoen, het hoofdpodium eigenlijk maar intiemer dan vorig jaar, zitten acht cellisten in een cirkel. Het Cello Octet Amsterdam speelt nieuw werk – de Amerikaanse componist Michael Gordon, geen kleine jongen, schreef het speciaal voor hen en het heet dan ook 8. Er komt ook wat elektronica aan te pas, legt een bebaarde cellist uit, maar dat beperkt zich tot een *click track*, alleen hoorbaar voor de muzikanten zelf, en bedoeld om hen nog ritmischer te laten spelen. Hadden ze ook niet in de tijd van Bach, maar zelfs de meest verstokte klassiekliefhebber zal niet kunnen ontkennen dat de tijd niet stil staat en de traditie evenmin. Juist daarom is het goed dat er nieuwe muziek aan het repertoire wordt toegevoegd, en dat het Oranjewoud Festival daar royaal de ruimte aan geeft.

Voorals als het zo'n aanstekelijke wervelwind is als 8, dat een klein uur lang spannend blijft. De ritmische puls is de motor van het stuk, eenvoudige maar aanstekelijke motieven maken zich uit het weefsel los en verplaatsen zich langs de muzikanten. Dan hoor ik ineens waarom ze in een cirkel zitten te spelen, het publiek eromheen. Die motiefjes, of noem het *riffs*, gaan duidelijk hoorbaar de hele cirkel langs, met een heel ruimtelijk, driedimensionaal effect. Ingebouwde diepgang, maar het is beslist meer dan effectbejag. Ik raak er bijna buiten adem van.

Buiten wordt het donker, en is het tijd voor de finale van deze derde festivaldag (het festival ging gisteren nog even door). De Overtuin is werkelijk feestelijk verlicht, en her en der staan, zitten en hangen (in hangmatten en schommels) plukjes muzikanten. Het zijn vooral de jongelui van het Stegreif Orchester uit Berlijn, die in de ijshockeyhal van Thialf een paar keer hun eigenzinnige kijk op de *Derde Symfonie* van Brahms ten beste geven.

Ik hoor ineens een puls klinken en ja hoor, het is *In C*, de klassieker in minimal en mienskip (er is inmiddels ook een versie voor hofabra) van Terry Riley. Het is een voorzichtigte, ijle versie, niet heel massaal, en als je rondloopt kun je als het ware je eigen mix maken. Ergens kwaakt een kikker: niet helemaal in de opgegeven tonaliteit, maar dat zal de paringsdrift wel zijn.

Eh, drums? Bij klassiek? Wat zeiden we nou over vakjes?

De noten klinken vreemd, verdraaid, surrealistisch zingend

Links: pianiste Nata Tsvereli en blazers van het Noord Nederlands Orkest spelen Poulenc. Rechts, van boven naar beneden: sfeervol hangen in de Proeftuin, ook deel van de festivalbeleving; het Amsterdamse Cello Octet; yoga voor de jongste doelgroep bij de Kinderproeftuin.

FOTO'S RENS HOOYENGA

Zon zorgt voor optimale festivalsfeer in Oranjewoud

ORANJEWOUD Het Oranjewoud Festival kende dit jaar een zomerse editie. Door de tropische temperaturen die zich vooral gisteren voordeden, kreeg klassieke muziek een optimale festivalsfeer. Op de foto speelt het Cello Octet Amsterdam de nieuwe compositie 8 van de Amerikaanse componist Michael Gordon in het FB Oranjewoud Paviljoen, het intieme hoofdpodium.

FOTO RENS HOOYENGA

Pianist Mathias Halvorsen

La Bohème voor piano en viool in Oranjewoud

ORANJEWOUD De opera *La Bohème* van Puccini, alleen voor piano en viool, is een van de opvallende onderdelen van het Oranjewoud Festival dit jaar.

Vier hoogtepunten uit het programma, zoals een optreden van mezzosopraan Anna Sofie von Otter met strijkkwartet Brooklyn Riders, waren al eerder aangekondigd. Vandaag wordt de rest van het festivalprogramma be-

kendgemaakt. Het festival is van 29 mei tot 2 juni. Voor het eerst is er een kinderprogramma in opgenomen. Opvallende onderdelen zijn bewerkingen van *La Bohème* voor piano (Mathias Halvorsen) en viool (Mathieu van Bellen), Bachs *Johannes Passie* voor slechts één zanger (Benedikt Kristjánsson) met begeleiding op klavecimbel en slagwerk, en een poparrangement van Schuberts *Die schöne Müllerin*.

Oranjewoud Festival is weer speels en zonnig

Bijna 16.000 bezoekers in en om Heerenveen

Oranjewoud | Zonnig, speels, creatief, origineel en vooral veelzijdig. Zo kan de achtste editie van het Oranjewoud Festival genoemd worden, dat gisteravond werd afgesloten met bijna zestienduizend bezoekers. De speciale kinderproeftuin trok tweeduizend kinderen.

Het hoofdprogramma bestond uit 28 concerten verspreid over vijf locaties. Het Berlijnse Stegreif Orchester was dit jaar Orchestra in Residence en speelde twee keer in Thialf *#freebrahms*. Donderdag trad het dertig leden tellende orkest zonder dirigent voor het eerst aan en zondag nog een keer in de ijshockeyhal. De Spaanse cellist Davide had de inline-skates aangetrokken vanwege de bijzondere locatie van het concert.

Andere hoogtepunten waren het zonsopgangconcert met violiste Rosanne Philippens, een optreden van haar zus Julia op viool en de optredens van de Zweedse mezzosopraan Anne Sofie von Otter met het New Yorkse strijkkwartet Brooklyn Rider, een middernachtconcert met de Nederlandse harpiste Lavinia Meijer en het cabareteske Duitse kwartet Salut Salon. Artistiek directeur Yoram Ish-Hurwitz van het Oranjewoud Festival is blij dat het publiek hoge waarderingcijfers heeft voor het festival. Vorig jaar trok het festival 25.000 bezoekers. Het duurde toen tien dagen vanwege Culturele Hoofdstad.

Een klein instrument als de triangel samen bespelen kan een groot verschil maken. Het doorbreekt barrières en verbindt mensen. Ze kijken elkaar in de ogen, lachen en maken contact.

Slagwerker Tatiana Koleva, te gast op het Oranjewoud Festival

Violist Julia Philippens imponeert op het Oranjewoud Festival met haar improvisaties op klassieke muziek en jazzmuziek.

Foto: Majanka

Niemand minder dan de Zweedse mezzosopraan Anne Sofie von Otter komt samen met het Amerikaanse strijkkwartet Brooklyn Rider naar het Oranjewoud Festival in en rond Heerenveen. De klassiek geschoolde zangeres zingt daar werk van bekende popsterren. Dat past goed bij het karakter van het evenement, dat vooral een verrassende programmering nastreeft. Bijzonder is ook het concert van het Duitse Stegreif Orchester in het Thialf IJstadion, waarvan de leden zich al spelend tussen het publiek begeven. Harpiste Lavinia Meijer is solo te horen tijdens het Middernachtconcert in het parkbos. In totaal komen ruim 150 musici uit heel Europa voor het Oranjewoud Festival naar Friesland toe. 📅 **29 mei t/m 2 juni** 📶 oranjewoudfestival.nl 📞 0513-201158

Oer-IJ Expeditie in Noord-Holland.

Oranjewoud Festival bij Heerenveen.

Kortweg dichtbij

► Het is tijd voor asperges, en die vind je te kust en te keur op Hemelvaartsdag (30 mei) tijdens de **Aspergemarkt** in Arcen (L). Er zijn demonstraties in het oogsten, sorteren en wassen en er kunnen aspergelikeur, -vlaai en -chocolade worden geproefd. www.harmonie-arcen.nl/aspergemarkt

► Het **Spring Performing Arts Festival** laat bezoekers kennismaken met gedurfde hedendaagse podiumkunsten, van dans tot theater. Van 16 t/m 25 mei in Utrecht. www.springutrecht.nl

► De **Oer-IJ Expeditie** is een wandeltocht op 30 mei waarbij de deelnemers onderweg veel leren over het verleden van het gebied rond het Noord-Hollandse Castricum.

www.oerijexpeditie.nl

► Luisteren naar klassieke muziek op bijzondere locaties is mogelijk tijdens het **Oranjewoud Festival** bij het Friese Heerenveen van 29 mei t/m 2 juni. Bijvoorbeeld in de tuin van Landgoed Oranjewoud en het Thialf ijs hockeystadion. www.oranjewoudfestival.nl

reiswijzer

Buitenlandselectie radio

Schubert in popjasje

De bijna heilig verklaarde liederen van Schubert in een Brits popjasje? Je moet maar durven. Het Oostenrijkse viertal **The Erlkings** voorziet de liedkunst van Schubert en Schumann van flair en humor. Ergens tussen folk, kolderarrangement en kleinkunst worden liederen als *Der Musensohn* en *Die Forelle* met veel spelplezier onder handen genomen. Zanger en gitarist Bryan Benner wordt bijgestaan door tuba, cello en slagwerk. In de zomer zijn The Erlkings onder meer te gast op het Oranjewoud Festival. Vanavond gaan ze lekker brutaal aan de haal met *Dichterliebe* van Schumann en een keur aan Schubert-klassiekers.

► Koncert

WDR 3, 20.04-22.00 UUR

Componeren in bloed

Componist Dmitri Sjostakovitsj werkte graag door; geen betere manier om kopzorgen te vergeten. Het jaar 1957 was uitzonderlijk productief. Naast zijn *Tweede pianoconcert* schreef hij zijn imposante *Elfde symfonie*. De pijn van de Hongaarse opstand uit 1957 is gekerfd in de noten van Sjostakovitsj' *Elfde*: een orkestwerk dat volgens de componist 'in bloed' is geschreven. Ook de woede om de mislukte Russische Revolutie van 1905 klinkt erin door. Vanavond houden het BBC Symphony Orchestra, dirigent Semyon Bychkov en pianist Alexei Volodin een pleidooi voor deze sleutelwerken.

► In Concert

BBC RADIO 3, 20.30-23.00 UUR

Sacrale koorklanken

In Rome wordt de religieuze harts-tocht van de nog jonge Franse componist Charles Gounod (1818-1893) flink aangewakkerd. In de Sixtijnse Kapel laat hij zijn oren spiritueel wasen door koorklanken van zijn geliefde toondichter Palestrina. Gounod wordt ook flink beïnvloed door de preken van de Dominicaanse priester Père Lacordaire. Van tijd tot tijd componeert Gounod religieuze koorwerken, die nog altijd gretig aftrek vinden bij koren wereldwijd. Vanavond presenteert het kamerkoor I Vocalisti enkele sacrale werken, waaronder Gounods *Messe brève* en *Pater noster*.

► Chormusik

NDR KULTUR, 21.30-22.00 UUR

Selectie

Ode aan het park

FOTO JONI ISRAEL

Central Park

Voor het festival Central Park (**25 mei 2019**) reis je niet naar New York, maar naar het midden van Nederland. In Utrecht verandert een grasweide in een gezellig stadspark met livemuziek van onder meer Kaiser Chiefs, Bløf, Raccoon en Miss Montreal. Picknicken kan tussen de mobiele keukens en bij de wijnfontein vul je een glaasje. www.centralparkfestival.nl

Rondje kunst

De groene plekjes van Amsterdam-Zuid ontdek je tijdens de sculptuurbiënnale Art Zuid. Volg de uitgestippelde route langs de beelden van internationale kunstenaars, of neem een kijkje bij het hart van de tentoonstelling, rond de Apollolaan en Minervalaan. Art Zuid is van **17 mei t/m 15 september 2019** en je kunt de beelden en installaties 24 uur per dag gratis bekijken. www.artzuid.nl

Festival Fête de la Nature wordt weer een feestje in het groen, met op **25 en 26 mei 2019** ook activiteiten in (stads)parken. Zelf een leuk idee voor het park in je buurt? Iedereen kan meedoen! www.fetedelanature.nl

FOTO WALTER SIETINGA

Streekfestival

Het Streekfestival in Park Bredelaar bij Elst (GD), belooft weer een grote proeverij te worden. Rond de moestuin en in de boomgaard en grasvelden wordt op **19 mei 2019** een streekmarkt gehouden met kraampjes vol lokaal lekkers. Ook zie je wat dit park nog meer te bieden heeft, zoals vergeten groenten en koken op houtvuur. www.parkbredelaar.nl

FOTO LUCAS KEMPER

Eetfeestje

Het Máximapark is het mooiste stadspark van Utrecht, vinden de initiatiefnemers van Lekker in het Park. Daarom is het de locatie geworden van dit gloednieuwe festival vol foodtrucks en eetstands. Tussen de proeverijen door kun je luisteren naar (live)muziek, kijken naar theater en meedoen aan kookworkshops. Van **10 t/m 12 mei 2019**, www.lekkerinhetpark.nl

Klanken in het donker

Het park De Overtuin, bij Landgoed Oraniewoud bij Heerenveen, is op **1 juni 2019** sprookjesachtig verlicht. Tijdens het Oraniewoud Festival wordt hier de Nacht van het Park gehouden. Vanaf 22.30 uur duiken er miniconcertjes op in bootjes, bij bomen en op verborgen plekken. Rond middernacht geeft harpiste Lavinia Meijer een concert. www.oraniewoudfestival.nl

Het festivalseizoen staat voor de deur. Ook klassieke musici trekken naar buiten. Zo nodig met goedkope instrumenten, om weer, wind én fysiek spel te trotseren.

Door Moon Saris

Buiten spelen

Klassieke muziek spelen in keurig zwart-wit gekleed, zittend achter een lessenaar? Dat hoeft

niet. Ga maar kijken op het Oran-jewoud Festival (29 mei t/m 2 juni), waar de dertig jonge musici van het Stegreif Orchester uit Berlijn het Thialf-ijshockeystadion van 1800 vierkante meter helemaal gaan benutten in hun versie van de Derde Symfonie van Brahms.

Op de zomertheaterfestivals weet het publiek inmiddels niet beter, daar spelen musici zelden vanaf een vaste positie. Je moet zelfs niet raar opkijken als ze in een bloot jurkje met hun cello's uit het hoge helmgras stappen, of met hun violen naar de rand van een duinpan klimmen.

De basis hiervoor werd tien jaar geleden gelegd door een actrice die van jongs af cello speelt, Dagmar Slagmolen, en een violist die als kind al gefascineerd was door theater, Rosa Arnold. Ze ontmoeten elkaar tijdens een muziektheaterworkshop en besloten samen te onderzoeken hoe teksttheater en klassieke muziek te verenigen zijn.

Hun gezelschap noemden ze Via Berlin en in 2009 speelden ze op het Terschellingse festival Oerol in kleine bezetting *Een mond vol zand*, over een vrouw die haar man, een oorlogsjournalist, gaat zoeken. Dat deden ze ploeterend door een duinpan, met hun instrumenten. Twee zomers later deed in hun tweede voorstelling, *Vanafnu heet je Pjotr*, het Ragazze Quartet mee, een Nederlands strijkkwartet waar Arnold ook deel van uitmaakt. De musici zetten de dragende rol van hoofdrolspeelster Slagmolen niet alleen muzikaal maar ook teatraal

kracht bij: ze speelden naaisters in een tijdelijk atelier, waar de kleding van oorlogsslachtoffers wordt verwerkt. Niet weggestopt als begeleidend orkestje, maar midden op de vloer.

'Rauwe, maatschappelijk geëngageerde voorstellingen op locatie, met een hoofdrol voor de muziek, klassieke muziek, mijn grote liefde', zegt Slagmolen. 'Daarmee kun je prachtig universele emoties vertolken', vindt ook Arnold.

Via Berlin vraagt steeds andere gezelschappen mee te doen in voorstellingen. In 2013 leerde Slagmolen het Nederlandse Cello Octet kennen, dat net als het Ragazze Quartet niet bang is iets nieuws te proberen. Samen met de cellisten diepte Slagmolen in repetities voor de jeugdvoorstelling *Cellostorm* de mogelijkheden uit om theatraal te zijn op het toneel. Sanne Bijker van het octet: 'We ontdekten tot onze verrassing dat je meer kunt vertellen met hetzelfde materiaal: je muziek, je instrument en je lijf.' Slagmolen: 'Euforie, opgefoktheid, woede, die kun je geweldig verklanken, zeker als de lichamen ze ondersteunen met hun beweging en houding.'

Alles uit het hoofd

Het klikte zo goed dat ze een samenwerking aanknoopten met Via Berlin voor drie voorstellingen. En aldus rende een octet topmusici in 2016 in ondergoed door een bos om te laten zien dat we doldraaien in onze niet te stillen honger naar meer (voorstelling *Instant Happiness*). In 2018 vertelden ze, kortgerokt en met een pruik voor hun ogen, over mensenhandel in de voorstelling *Instant Love*. In het tussenliggende jaar koos Via Berlin voor samenwerking met het Berlage Saxophone Quartet,

Scène uit 'Carmina Burana', op het strand van Scheveningen, tijdens Festival Classique in 2018.

voor de voorstelling *Breaking The Silence*, over een celliste die haar verdwenen man, een dwarse componist, zoekt. De saxofonisten kregen de taak het bureaucratische systeem te verbeelden. Typend achter tafels en rennend over het gras sloten ze de vrouw in.

Hoe doe je dat, klassieke musici zonder theateropleiding laten spelen? Slagmolen: ‘Onze musici moeten bereid zijn hun grenzen op te zoeken, zichzelf te laten zien. Je verschuilen achter je muziekstandaard zit er niet in, je moet kunnen bewegen. Je speelt dus alle muziek uit het hoofd.’

Ze zoeken in de muziek, het verhaal en de musici zelf naar aanknopingspunten voor bewegingen of verplaatsingen. Vaak onder begeleiding van grote mimenamen, zoals Ria Marks, Jochem Stavenuiter of choreograaf Pim Veulings. Bijker: ‘We putten uit het repertoire van alledaagse bewegingen: lopen, rennen, vallen, maar ook houdingen, blikken of gevoelens.’ Slagmolen vult aan: ‘En persoonlijke trekken: karakter, uitstraling, heerlijk om uit te vergroten en te gebruiken. De meeste musici acteren niet, maar spelen een belangrijke rol als personages. De echte tekstrollen liggen meestal bij opgeleide acteurs.’

Cellosolo op een fietsje

Doet dat de muziek geen kwaad, dat gerol en geren? ‘We vertellen het verhaal op de best mogelijke manier. Soms gaat het geluid voor, soms het verhaal’, stelt Slagmolen. ‘Maar de klassieke muziek is me te dierbaar om er lomp mee om te springen. Let wel: we werken met de beste musici; alleen die kun je rare dingen laten doen zonder dat je inboet op de kwaliteit.’

Foto 1: ‘Hellend vlak’, een dansvoorstelling van dansgroep Vloeistof.

Foto 2: de naaisters uit de voorstelling ‘Vanaf nu heet je Pjotr’.

Foto 3: scène uit ‘Breaking The Silence’: een vrouw zoekt haar verdwenen man.

Foto 4: de ‘bubbel’ op het Oranjewoud Festival 2018.

Foto 5: scène uit de voorstelling ‘Koerikoeloem’, Oranjewoud Festival 2018.

Foto 6: ‘Instant Love’, van het Cello Octet Amsterdam.

‘Zolang we aan expressie winnen, mag een passage door beweging wat rafelig worden’, zegt Bijker. Zeker in het bos, waar de klanken toch deels verwaaien, of op een akoestisch al niet ideale parkeerplaats. In *Instant Love* zat een cellist voor een gevoelige solo op een kinderfietsje, stabiel én symbool voor de kinderen die de hoofdpersoon moest missen. Ook een oplossing.’

Voor de instrumenten zijn weer, wind en beweging ook een uitdaging. Bekentenis van Bijker: ‘Sommigen van ons spelen dit soort voorstellingen liever op goedkope B-cello’s, Action-cello’s noem ik die. Maar ook A-klasse-instrumenten kunnen wel tegen een stootje en een drupje regen. Wij hadden zelf soms meer schade, zoals schrammen en teken.’

Mensenhandel

Je moet er wat voor overhebben als je een verhaal wilt vertellen. ‘Het klinkt misschien pretentief dat klassiek opgeleide cellisten het over de wegwerpmaatschappij of mensenhandel willen hebben’, zegt Bijker, ‘maar teksttheater in combinatie met klassieke muziek is een krachtig middel om rapporten en statistieken invoelbaar te maken. We maken er veel mee los.’

Slagmolen: ‘De festivals zijn een belangrijke plek voor ons werk, ze hebben een breder publiek, dat zo in aanraking komt met muziek die ze wellicht anders niet horen. In de zaalversie komt het muziektheaterpubliek juist meer in aanraking met werelden die vaak vervan hun bed zijn.’

Fijne bijvangst: deze manier van werken inspireert ook de dagelijkse praktijk van de musici. ‘We geven nog geregeld gewoon concerten’, vertelt Bijker, ‘maar zelden zijn die

nog “klassiek” klassiek. Ons kader is losgeschud, we denken na over de vraag hoe een stuk het best tot z’n recht komt. Het zitten in een halve cirkel, in het zwart en in hiërarchie is niet langer vanzelfsprekend.’

Inmiddels waaiert de beweging van performende kamermusici breder uit – tot over de grenzen, waar Slagmolen geregeld als expert wordt binnengehaald. Vooral Nederlandse jeugdvoorstellingen met theateraal performende musici gooien in het buitenland hoge ogen, zo iets kennen ze daar niet of nauwelijks.

Via Berlin was de smaakmaker, maar inmiddels zijn in Nederland meer gezelschappen die klassieke musici inzetten op de vloer, zoals Veenfabriek, in een mix met popmuzikanten, en een jonge club als AM.OK, die door een grote plastic bubbel tussen de bomen wandelde met musici, een danser, een acteur en het publiek. De Eef van Breen Group, die jarenlang samenwerkte met het Noord-Nederlands Toneel, van Ola Mafaalani, en daarin een steeds explicietere rol kreeg, maakte vorig jaar samen met mimegroep Bambie de voorstelling *Bambie is Back*, waarin nauwelijks te onderscheiden was wie de musici en wie de mimers waren.

‘Vroeger was muziek om naar te luisteren’, zegt Slagmolen, ‘maar in deze visuele wereld wil het publiek ook wat te kijken hebben. Het is zonde het orkest in een orkestbak te stoppen of een collectief in een huisje ver weg van het publiek. Speel je live, geef de musici dan een gezicht. Wij geven ze ook een lijf, zodat ze optimaal kunnen meeademen met het publiek en meer magie kunnen laten ontstaan. Er bestaat wat mij betreft geen mooiere, geen indringender manier om dringende verhalen te vertellen.’ □

Klassiek: zes keer anders

• **Oranjewoud Festival** (29 mei t/m 2 juni, Heerenveen/Oranjewoud)
Het Berlijnse Stegreif Orchester is ‘artist in residence’, en speelt op 30 mei de Derde Symfonie van Brahms in het Thialf-stadion.

• **Karavaan Festival** (30 mei t/m 10 juni, Alkmaar)
Veenfabriek presenteert *Atlantis*: een ‘muzikale en theatrale maaltijd in drie delen’. En ook: producer en dj Burak en het klassieke ensemble Musica Sequenza spelen de voorstelling *Hermes*.

• **Festival Classique** (13-23 juni, Scheveningen)
Met onder meer: *Aïda aan Zee*, opera op het Zuiderstrand.

• **Oerol** (14 t/m 23 juni, Terschelling)
Via Berlin maakt ter gelegenheid van zijn tienjarig jubileum samen met Orkater, het Ragazze Quartet en het ensemble van accordeonist Carel Kraayenhof de voorstelling *Lost Tango*.

• **Dag in de Branding** (29 juni, Den Haag)
Met onder meer: een nieuw stuk van componist Anna Korsun voor koor en megafoons, uitgevoerd bij het kunstwerk ‘Hemels Gewelf’, van James Turell, in Kijkduin.

• **Wonderfeet** (19-21 juli, Landgoed Schaep en Burgh, ’s-Graveland)
Met onder meer de eigenzinnige violist Diamanda Dramm die ook drums en orgel bespeelt, op blote voeten.

‘Sommigen van ons spelen dit soort voorstellingen liever op goedkope cello’s’

Primeur Oranjewoud Festival

De organisatie van het Oranjewoud Festival heeft de eerste hoogtepunten voor de editie van dit jaar bekendgemaakt.

ORANJEWOUD

Zo maakt het Duitse Stegreif Orchester haar internationale debuut op het festival, dat wordt gehouden van woensdag 29 mei tot en met zondag 2 juni.

Het Stegreif Orchester maakte in Duitsland al furore met uitvoeringen van #freebeethoven en #freeschubert. Met het derde project #freebrahms beleeft het jonge Berlijnse orkest haar internationale debuut tijdens het Oranjewoud Festival.

Andere hoogtepunten zijn optredens van de Zweedse mezzosopraan Anne Sofie von Otter met het New York-

se strijkkwartet Brooklyn Rider, het Duitse kwartet Salut Salon en een middernachtconcert met de Nederlandse harpiste Lavinia Meijer.

Openingsconcert

Bij het openingsconcert van Oranjewoud Festival draait

alles om het fenomeen dat componisten van alle tijden heeft geïnspireerd: liefde. Het complete festivalprogramma wordt bekendgemaakt op 23 februari.

De kaartverkoop start op 1 maart. Zie www.oranjewoud-festival.nl.

Het Oranjewoud Festival wordt gehouden van woensdag 29 mei tot en met zondag 2 juni.

Foto Max van Gelder